

Asia: VN/17877/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista

Lausunnonantajan lausunto

Toimivaltaisen viranomaisen (Ruokavirasto) nimeäminen (2 §)

Suomen ympäristökeskus kiittää mahdollisuudesta lausua metsäkatolakiehdotuksesta. Lausuntomme keskittyy metsäkatoasetuksen kansallisen toimeenpanon selkeyteen, oikeudenmukaisuuteen ja vaikuttavuuteen sekä sen vaikutusten analysointiin osana metsä-, ilmasto- ja biodiversiteettisääntelyn kokonaisuutta ja ennakoiden tulevaa kehitystä. Lausunnon kokoamiseen ovat osallistuneet Anu Lähteenmäki-Uutela, Kimmo Syrjänen, Minna Pekkonen ja Eeva Primmer.

Suomen ympäristökeskus toteaa, että esityksen mukaisesti Ruokavirasto on oikea taho maatalous- ja ruokasektorin valvontaan.

Suomen ympäristökeskus esittää, että Suomen metsäkeskuksen rooli metsätiedon tuottajana sekä metsiä koskevaa lainsäädäntöä ja metsänkäyttöä valvovana viranomaisena pohditaan huolellisesti, koska puutuotteiden laillisuuden varmistaminen ja riskimaastatuksen välttäminen on hyvin keskeistä Suomelle.

Suomen metsäkeskus valvoo metsälain toimeenpanoa ja ylläpitää metsätalouden suunnittelun tueksi valtakunnallista kuviotietokantaa, joka sisältää puustotiedot. Suomen ympäristökeskus esittää, että FAOn metsäluokittelu sisällytetään Suomen metsäkeskuksen paikkatietoaineistoihin. Suomen metsäkeskuksella tulee olla tieto siitä, missä metsäkatoasetuksen tarkoittamat ikimetsät, luontaisesti uudistuvat metsät, viljelymetsät, plantaasit ja muut metsämaat sijaitsevat. Suomen metsäkeskuksen tulee samalla julkaista Suomessa sovellettavat metsäluokkien määritelmät. Ikimetsän muuttaminen viljelymetsäksi tulee estää ennalta ja hallita metsänkäyttöilmoituksen kautta. Metsän rakenteen muutoksia koskevan tiedon tulee kulkea metsänkäyttöilmoituksessa läpi toimijaketjun metsänomistajalta tai hakkuuoikeuden haltijalta ja puunostajalta Suomen

metsäkeskukseen. Suomen ympäristökeskus esittää, että Suomen metsäkeskuksen rooli metsän tilan heikkenemisen estämisessä selkeytetään osana metsäkatolakiesitystä.

Valvonta ja tarkastukset (4-13 §)

Metsäkatoasetuksen valvonta ja tarkastukset vaativat resursseja erityisesti alkuvaiheessa, jotta metsien tilan heikkenemistä aletaan tehokkaasti ehkäistä. Ennakoitavasti ainakin vastuullisimmat eurooppalaiset yritykset ja niiden liiketoimintakumppanit oppivat hallitsemaan metsäkatoriskejä. Yritykset siirtynevät matalan riskin maihin tai alueille, mikä vähentää tarkastusten tarvetta.

Hyvä ohjeistus ja toimivat järjestelmät tarvittavan tiedon kokoamiseen sekä tietojärjestelmien välisten rajapintojen toimivuus sujuvoittaa valvontaa ja alkuvaiheen jälkeen oletettavasti vähentää valvonnan ja tarkastuksien tarvetta.

Lakiesityksen mukainen roolitus valvonnassa ja tarkastuksissa on Suomen ympäristökeskuksen näkökulmasta perusteltu ja hyvä.

Perustellut huolenaiheet (14 §)

Suomen ympäristökeskus suosittaa, että ministeriöt, yritykset, toimialajärjestöt ja kansalaisjärjestöt tiedottavat aktiivisesti uudesta ilmoittajansuojelulaista 1171/2022 sekä metsäkatolain 14 §:n alaisesta mahdollisuudesta esittää perusteltuja huolenaiheita, jotta kansalaiset ymmärtäisivät kummankin lain soveltamisalan ja tarkoituksen.

Perusteltuja huolenaiheita koskeva oikeudellinen sääntely on uusi elementti yritysten ympäristövastuun valvonnassa. On mahdotonta ennakoida, paljonko ilmoituksia tulee. Ilmoitukset voivat auttaa riskien tunnistamisessa, ja osallistuminen parantaa demokratiaa.

Perusteltua huolenaihetta koskeva ilmoitus voisi koskea esimerkiksi suunnitteilla olevaa ikimetsän hakkuuta. Tällaisten ilmoitusten tarvetta ei tule, jos Suomen metsäkeskuksella on tieto kaikkien Suomen ikimetsien sijainnista, ja metsäkäyttöilmoituksilla hallitaan hakkuiden kohdentuminen.

Hallinnolliset seuraamukset (15-19 §)

Metsäkatoasetuksen noudattamatta jättämisen kansallisten seuraamusten tulee olla tehokkaita, oikeasuhtaisia ja vaikuttavia, kuten aina EU-sääntelyssä ja lainsäädännössä muutenkin.

Kiellot, uhkasakot jne. ovat tavallisia seuraamuksia lakien rikkomisesta.

Rikkomusmaksu ja hallinnollinen seuraamusmaksu (20-24 §)

Suomen ympäristökeskus suosittelee rikosoikeudellisten kysymysten tuomista osaksi metsäkatoasetusta koskevaa keskustelua ja laajempaa yritysten ympäristövastuuseen liittyvää keskustelua.

Metsäkatoasetus on poikkeuksellisen vaativa laki hallinnoitavaksi. Globaalisti metsäkatoasetus koskee miljoonien pientuottajien toimialoja ja pitkiä toimitusketjuja. Vaaditaan erittäin tarkkaa dokumentaatiota ketjun joka vaiheessa, että voidaan osoittaa, että hyödyke tai tuote ei ole peräisin metsäkatoalueelta tai alueelta, jolla metsän tila on heikentynyt. Asetus kuitenkin selvästi kieltää tuotteet, jotka voivat vahingossa aiheuttaa metsäkatoa. Tämä työläs vaatimus on metsäkadon pysäyttämisen kannalta oikeasuuntainen, ja metsäkatoasetustyössä arvioitu välttämättömäksi. Jos huolellisuutta ei voi noudattaa, sektorilla ei voi toimia. Jos toimitusketjut ovat mahdottomia jäljittää, toimitusketjut on rakennettava uudestaan.

Rikkomusmaksu sopii pieniin virhetilanteisiin, joissa jokin dokumentti puuttuu tai myöhästyy, mutta vahinkoa ei aiheudu. Hallinnollinen seuraamusmaksu sopii tilanteisiin, jossa vahinkoa on aiheutunut eli yritys on edistänyt metsäkatoa tai metsän tilan heikkenemistä olemalla huolimaton. Rikkomusmaksu ja hallinnollinen seuraamusmaksu ovat melko lieviä seuraamuksia. Mainehaitta tulee kuitenkin maksujen lisäksi, ja lähes kaikki sääntelyn suomalaiset kohdeyritykset pyrkivät lain rikkomista välttämään.

Rikosoikeudelliset seuraamukset sopivat tahallisiin ja törkeästä huolimattomuudesta aiheutettuihin tekoihin, joissa yritys pyrkii merkittäviin taloudellisiin hyötyihin luonnon kustannuksella. Metsäkatoasetusta ei ihan vielä mainittaisi rikoslaissa. Rikosoikeudelliset seuraamukset tulevat joka tapauksessa pian asetettaviksi ympäristörikosdirektiivin (EU/2024/1203) toimeenpanon yhteydessä. Ympäristörikosdirektiivin mukaan tahallisten ja törkeästä huolimattomuudesta toteutettujen metsäkatoasetuksen vastaisten tekojen maksimirangaistukseksi tulee vähintään 5 vuotta vankeutta ja vanhenemisajaksi vähintään 5 vuotta. Yhteisösakon tulee olla peräti 5 % globaalista liikevaihdosta.

Ministeriöiden ja toimialajärjestöjen kannattaisikin jo informoida suomalaisia toimijoita ympäristörikosten rangaistusten tuntuvasta kovenemisestä. Rikosoikeudesta ei ole puhuttu metsäkatoasetuksen yhteydessä juuri ollenkaan, ehkä sen vuoksi, että yritykset kavahtavat jo hallinnollisia seuraamuksiakin.

Määräaikainen sulkeminen hankintojen ja julkisen rahoituksen ulkopuolelle (25 §)

Hankintojen ja julkisen rahoituksen ulkopuolelle sulkeminen on hallinnollisen seuraamusmaksun kylkeen sopiva seuraamus metsäkatoasetuksen rikkomisesta.

Erinäiset säännökset ja voimaantulo (26-31 §)

Suomen ympäristökeskuksella ei ole huomautettavaa koskien erinäisiä säännöksiä ja voimaantuloa.

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Suomen ympäristökeskuksen arvio metsäkatoasetuksen ja kotimaisen sääntelyn vaikutuksista

Suomen ympäristökeskus pitää asetusta ja sen tehokasta toimeenpanoa EU-jäsenmaissa merkittävänä ja tervetulleena keinona vähentää metsäkatoa ja sen haitallisia ilmasto- ja luontovaikutuksia kansainvälisesti, EU-maissa ja Suomessa. Juridisesti velvoittavien ympäristökriteerien asettaminen mistä tahansa peräisin oleville tuotteille on tärkeä tapa vaikuttaa eurooppalaisten jalanjälkiin muualla maailmassa. Jotta EU voi perustellusti vaatia sen ulkopuolisilta tuottajamailta ja toimitusketjuilta metsäkadon hallitsemista, sen ja jäsenmaiden on tärkeä sitoutua samoihin vaatimuksiin.

Metsäkatoasetus keskittyy globaalisti tärkeimpiin metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä aiheuttaviin sektoreihin. Suomessakin kulutetaan paljon kahvia, suklaata, palmuöljyä ja soijaa sisältäviä elintarvikkeita, naudanlihaa, kumista tehtyjä autonrenkaita ja puutuotteita. Asetuksen tarkoitus on pysäyttää näiden tuotteiden tuottamisesta aiheutuva metsäkato ja metsien tilan heikkeneminen kokonaan.

Asetus koskee vain metsiä, ja vain rajattua joukkoa metsäkatoa aiheuttavista toiminnoista. Yksittäisessä maassa muut sektorit saattavat olla keskeisempiä metsäkadon ajureita kuin asetuksessa säännellyt sektorit tai muut elinympäristöt tärkeämpiä ilmastolle ja luonnolle kuin metsät. Esimerkiksi rakentamisen yleisesti aiheuttamaan tai energiantuotantoinfrastruktuurin aiheuttamaan metsäkatoon asetus ei puutu. Maankäytön ilmastovaikutuksia hallitaan LULUCF-asetuksella. Suomen ympäristökeskus toteaa, että ilman lisäsääntelyä Suomessakin metsäkato voi jatkuu.

Metsäkatoasetus vaikuttaa Suomessa naudanlihan tuotantoon ja metsätalouteen. Mahdollisia vaikutuksia on käsitelty laajasti lakiesityksen taustoituksessa ja eri toimijoiden lausunnoissa. Maataloudessa metsäkatoasetus ohjaa nautaeläintiloilla rakentamaan tarvittavat uudet rakennukset muualle kuin metsäksi luokiteltavalla maalle. Asetus myös rajaa sitä, millä alueilla lihantuotantoon päätyvät nautaeläimet voivat laiduntaa. Metsien raivaaminen laitumiksi on globaalisti erittäin keskeinen metsäkadon ajuri. Ilmasto-, vesistö- ja luontosyistä metsän raivaaminen pelloksi tulisi myös Suomessa minimoida. Samaan aikaan on luonnon monimuotoisuuden kannalta syytä huolehtia laidunnuksen ylläpitämien puustoisten, puoliavointen perinnebiotooppien säilymisestä.

Puun laillisuus Suomelle keskeisenä kysymyksenä

Metsäkatoasetus vaikuttaa puun ja puupohjaisten tuotteiden tuotantoon. Jos puun tuotanto aiheuttaa metsän tilan heikkenemistä suomalaisessa metsässä, eivät kyseisestä metsästä peräisin olevasta puutuotteet ole laillisia EU:n markkinoilla eikä niitä saa viedä muuallekaan.

Suomen ympäristökeskus näkee, että Suomen keskeisenä intressinä on välttää puun laillisuuden riskimaaksi luokittelu, mikä tarkoittaisi erityistä huolellisuusvelvollisuutta kaikille Suomessa kasvaneen puun ja suomalaisesta puusta tehtyjen tuotteiden ostajille. On tärkeä kilpailuetu Suomelle, jos/kun jotkin muut puuntuottajamaat ovat riskimaita ja Suomi ei. Läpinäkyvä ja avoin tieto metsävarojen lisäksi metsien ekologisesta tilasta tukee eri toimijoiden näkökulmasta metsäkatoasetuksen noudattamista ja vähentää riskiä Suomen joutumisesta riskimaaluokkaan.

Suomen ympäristökeskuksen kommentit ikimetsien ja niiden määrittelyn tärkeydestä

Suomen ympäristökeskus näkee erittäin tärkeänä määrittää ikimetsille kriteerit, jotka on harmonisoitu EU:n luonnonmaantieteellisten alueiden sisällä ja luonnontilaisille metsille (primary forest) muussa yhteydessä käytetyn määrittelyn kanssa. Suomen tapauksessa keskeistä on harmonisointi boreaalisella metsävyöhykkeellä (Pohjoismaissa ja Virossa). Yhteisten kriteerien pohjalta tehty ikimetsien kartoitus mahdollistaa metsäkatoasetuksen tavoitteisiin vastaamisen. Lisäksi se tukee muita metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiselle asetettuja tavoitteita, esimerkiksi jäljellä olevien vanhojen, luonnontilaisten metsien suojelua sekä metsätalouden vastuullisuustavoitteita.

FAO luokittelee metsät ikimetsiksi, luontaisesti uudistuviksi metsiksi, viljelymetsiksi, plantaaseiksi ja muuksi puustoiseksi maaksi. Lakiluonnoksen perusteluissa todetaan, että näitä käsitteitä ei perinteisesti käytetä suomalaisessa metsänhoidossa. Metsäkatoasetuksen perustelujen mukaan ikimetsät ovat ainutlaatuisia ja korvaamattomia. Viljelymetsissä ja plantaaseilla luonnon monimuotoisuus ja luonnon tarjoamat ekosysteemipalvelut ovat erilaiset kuin ikimetsissä ja luontaisesti uudistuvissa metsissä.

Metsäkatoasetuksessa ikimetsällä tarkoitetaan luontaisesti uudistunutta, kotoperäisistä puulajeista koostuvaa metsää, jossa ei näy selviä merkkejä ihmisen toiminnasta ja jossa ekologiset prosessit eivät ole merkittävästi häiriytyneet (asetuksen 2 artikla). Asetuksen määritelmä vastaa FAOn Global Forest Resource Assessmentin (FRA) primary forest -määritelmää. Ikimetsä-termiä on käytetty myös EU:n biodiversiteettistrategiaa täydentävissä Euroopan komission suuntaviivoissa luonnontilaisten (primary forest, ikimetsä) ja vanhojen metsien (old-growth forest, aarniometsä) määrittelystä, tiukasta suojelusta ja kartoituksesta.

Vaikka FAOn yleismääritelmä ikimetsälle on laajasti hyväksytty ja samanlaiseen määritelmään on EU:n biodiversiteettistrategian suuntaviivoissa ja metsäkatoasetuksessa viitattu, EU:lla ei ole ikimetsille tarkkoja kriteerejä. EU:n suuntaviivoissa viitataan FAOn vielä julkaisemattomaan raporttiin, jossa määritelmää harmonisoidaan.

Tällä hetkellä Suomi määrittää FAO-raportoinnissaan ikimetsän tiukemmin ekologisin kriteerein kuin Ruotsi ja Norja omissaan. Ruotsissa ikimetsiin luetaan mukaan laajemmin heikotuoittoisia metsämaita, mutta myös tuottavilla metsämailla kriteerit ovat väljemmät. Lahopuumäärä on yksi keskeinen ikimetsän kriteeri, mutta sen ei pitäisi olla ehdoton osa ikimetsän määritelmää, koska käytännössä luonnontilaisessa metsässä voi olla alueita, joilla lahopuumäärä on vähäinen tai olematon. Näin on esimerkiksi Ylä-Lapin luontaistalousalueilla ja tietyillä Metsähallituksen laajimmilla luontokohteilla. Metsän hakkuusta kertovien kantojen määrä voi olla yksi tapa hahmottaa ihmisvaikutusta, mutta toisaalta historiallisen metsänkäytön kuten kaskeamisen ja tervanpolttohakkuiden jälkeen itsekseen uudistumaan ja kehittymään jätetyt metsät voivat olla nykyisiä ikimetsiä. Vesistöjen läheisyys, tiestö ja ojat indikoivat ihmistoimintaa, mutta eivät ole yksiselitteisiä todisteita. Taustamuistiossa hahmoteltu määritelmä ikimetsien tunnistamiseen ja rajaamiseen voi jättää ulkopuolelle metsiä, joissa ikimetsän eli luonnontilaisen metsän lajit käytännössä menestyvät ja joita tieteessä, metsätuotteiden markkinoilla ja yhteiskunnassa yleisesti pidetään ikimetsinä.

Saamelaisten oikeudet, Lapin metsät ja metsäkato

Suomen ympäristökeskus painottaa tarvetta ottaa alkuperäiskansa saamelaisten oikeudet huomioon metsäkatoasetuksen toimeenpanossa. Ylä-Lapin ikimetsien suojelulle ja ennallistamiselle tulee laatia toimintasuunnitelma saamelaisten ennakkosuostumus (FPIC) huomioiden.

Alkuperäiskansojen oikeudet mainitaan metsäkatoasetuksen perusteluissa: ”Komission olisi ... tunnustettava täysimääräisesti alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen rooli ja oikeudet metsien suojelussa ottaen huomioon vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaate.” Pykälä saamelaisten osallistumisesta ja viittaus lakiin saamelaiskäräjistä olisivat perusteltuja myös kansallisessa laissa.

Perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Luonnonvarakeskuksen alustavan tarkastelun mukaan merkittävä osa ikimetsistä sijoittuu pohjoisimpaan Suomeen ja etenkin valtion maille. Alueen ikimetsät tulee suojella tiukasti EU:n BD-strategian mukaisesti. Saamelaisyhteisön, kuten saamelaiskäräjien ja paliskuntien, tulee päästä osallistumaan valmisteluun. Metsäkatoasetuksen ja muiden EU-säädösten edellyttämien kohteiden kartoituksen ja suojelun osalta täyttyy todennäköisesti lain saamelaiskäräjistä 9 §:n mukainen neuvottelovelvoite maankäytön ja valtion suojelualueiden kannalta: ”viranomaiset neuvottelevat saamelaiskäräjien kanssa kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat välittömästi ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana ja jotka koskevat saamelaisten kotiseutualuetta”.

Perinneympäristöt, luonnonhoito ja ennallistaminen

Suomen ympäristökeskus pitää tärkeänä varmistaa ja ohjeistuksella selkeyttää, ettei ristiriitoja puustoisten elinympäristöjen ennallistamisen ja luonnonhoidon sekä metsäkatoasetuksen välillä muodostu.

Maatalouden perinneympäristöt, joihin kuuluvat esimerkiksi avoimet kedot ja niityt sekä puustoiset hakamaat, lehtoniityt ja metsälaitumet, ovat kaikkein uhanalaisin luontotyyppiryhmä Suomessa. Perinneympäristöissä elää runsaasti uhanalaisia lajeja. Ne ovat tärkeitä myös pölyttäjäille. Perinneympäristöjen ja niille ominaisen lajiston säilyminen edellyttää jatkuvaa luonnonhoitoa, kuten niittoa ja/tai laidunnusta sekä kunnostusta esim. ajoittaista puuston raivausta. Hoidetut perinneympäristöt ovat merkittäviä myös maaperään sitoutuvan hiilen osalta ja pysyvästi kasvipeitteisinä ehkäisevät eroosiota sekä haitallisia vesistövaikutuksia.

Suomen ympäristökeskus pitää tärkeänä, että metsäkatoasetus ei estä perinneympäristöjen luonnonhoitoa ja uusien puustoisten perinneympäristöjen raivausta (HE s.17). Luonnonhoitotoimien toteuttaminen ei merkitse asetuksen tarkoittamaa metsäkatoa. On tärkeää, että luonnonhoitotoimiin lasketaan perinneympäristöjen kunnostukset ja mukaan lukien tarvittaessa puuston ja pensaikon raivaukset. Joissain tapauksissa voidaan tarvita laajamittaistakin puuston ja pensaikon poistoa, jotta kunnostettavilla perinneympäristö kohteilla voidaan toteuttaa niille välttämätön jatkuva hoito laiduntamalla ja niittämällä. Osa puustoisista perinneympäristöistä täyttää metsäkatoasetuksen metsän määritelmän, osa muun puustoisen ympäristön määritelmän.

Myös kitumaiden soiden ennallistamisen arvioidaan perustelumuistiossa olevan metsäkatoasetuksen piiriin kuulumatonta toimintaa. Tulkinta tulee vahvistumaan ennallistamisasetuksen tultua voimaan ja kansallisten ennallistamissuunnitelmien myötä.

Muita huomioita

Metsiin liittyvän sääntelyn kokonaisuus

Suomen ympäristökeskus katsoo, että EU:n metsiä koskevia eri säädöksiä ja niiden vaikutusta metsien suojeluun, viranomaisvastuisiin ja raportointi- sekä seurantarpeita tulisi tarkastella samanaikaisesti eri säädösten ja toimialojen kesken - ei vain säädöskohtaisesti. Ikimetsien ja aarniometsien harmonisoitu määritelmä, kartoitus ja avoimet paikkatietoaineistot ovat tarpeen kaikkien metsäsäädösten ja -strategioiden kannalta.

EU:n biodiversiteettistrategia ja metsästrategia edellyttävät kaikkien ikimetsien (luonnontilainen metsä, primary forest) ja aarniometsien (vanha metsä, old-growth forest) inventointia ja tiukkaa suojelua. Metsäkatoasetuksen ja FAOn määritelmän mukainen ikimetsä on mainittu myös uusiutuvan energian direktiivissä (RED III), joka määrittelee ikimetsät ja aarniometsät no-go -alueiksi. Samoin ikimetsien ja aarniometsien kartoittaminen ja saattaminen paikkatiedoksi on asetettu tavoitteeksi valmisteilla olevassa metsänmonitorointiasetuksessa. Elinympäristöjen ennallistaminen ja luonnonhoito talousmetsissä ovat keskeisiä tavoitteita uudessa ennallistamisasetuksessa.

Ympäristökriteerejä koskevan sääntelyn ennakointi

Suomen ympäristökeskus ennakoi, että ilmasto- ja biodiversiteettivastuulliseen toimintaan koko toimitusketjussa kannattaa panostaa kaikilla sektoreilla. Ympäristöveloitteet kattavat vähitellen laajasti eri luonnonympäristöt. Suomessa kannattaa metsäsääntelyn lisäksi varautua niittyjä, turvemaita ja kosteikkoja sekä niiltä peräisin olevia hyödykkeitä ja tuotteita koskevaan lisäsääntelyyn.

Metsäkatoasetuksen perusteluissa (82) todetaan: ”Vaikka tässä asetuksessa käsitellään metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä EU:n toimien tehostamisesta maailman metsien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi annetussa tiedonannossa suunnitellulla tavalla, metsien suojeleminen ei saisi johtaa muiden luonnon ekosysteemien muuntamiseen tai heikkenemiseen. Ekosysteemit, mukaan lukien hoidetut ekosysteemit, kuten kosteikot, savannit ja turvemaa-alueet ovat erittäin merkittäviä maailmanlaajuisten ilmastomuutoksen ja biodiversiteettikriisin torjuntatoimien kannalta sekä muiden kestävä kehityksen tavoitteiden kannalta, ja niiden muuntaminen tai niiden tilan heikkeneminen vaatii erityisiä kiireellisiä toimia ja on tarpeen estää. Komissio esittää viimeistään 30.6.2025 vaikutustenarvioinnin ja tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen, joka koskee asetuksen soveltamisalan laajentamista muihin luonnon ekosysteemeihin, mukaan lukien muu paljon hiiltä sitova maa ja muu maa, jonka luonnon monimuotoisuuden arvo on suuri, kuten niityt, turvemaa-alueet ja kosteikot.”

Kaikki Suomen elinympäristöt tulee joka tapauksessa huomioida ennallistamisasetuksen mukaisessa kansallisessa ennallistamissuunnittelussa eli luonnon tilan parantamisen suunnittelussa. Maankäytön muutokset tulee joka tapauksessa ottaa huomioon LULUCF-säännöksen tavoitteiden vuoksi. Esimerkiksi Brasilian savanneihin tai Etelä-Afrikan kosteikkoihin vaikuttavia tuotteita myyvien suomalaisten yritysten kannattaa jo nyt varautua toimitusketjunsäädännön laillisuuden ja läpinäkyvyyden varmentamiseen. Vastuuraportointidirektiivi (EU/2022/2464), siihen liittyvät raportointistandardit (ESRS) ja toimitusketjuja koskeva yritys vastuudirektiivi asettavat saman velvollisuuden, vaikkakin vasta suuryrityksille.

Primmer Eeva
Suomen ympäristökeskus SYKE

Lähteenmäki-Uutela Anu
Suomen ympäristökeskus SYKE - Yhteiskunnan muutos -yksikkö